

”Räcket – en del av det offentliga rummet”

Rapport till KU- pilotprojekt 2008

Projektansvarig: Jan-Olov Hilmersson
HDK Steneby Järn & Stål/offentlig gestaltning
Medsökande: Otto Samuelsson
HDK Steneby Järn & Stål/offentlig gestaltning

Galler och smidesräcken från Stenebyskolan hör verkligen till en del av det offentliga rummet i samhället Dals Långed. De representerar också en lång traditionskedja av smidesalster som genom tiderna producerats här på skolan. Det finns många exempel av detta både på skolans område samt på en mängd privata fastigheter i samhället. Under hela skolans historia har detta satt konstnärliga och hantverksmässiga avtryck genom tidstypiska gestaltningar av smidesräcken runt hela skolområdet.

Smidesarbete från Steneby finns också representerat på många andra orter i regionen, Regionens Hus Vänersborg mm.

I pilotprojektet ingår, att göra en inventering av befintliga räcken inom skolområdet som ska ligga till grund för nästa års (2009) projektansökan. Detta görs med hjälp av text och fotodokumentation. Genom samtal med smidesmästaren och f.d. läraren Karl-Erik Granström, som har gett räckena sin konstnärliga utformning, fick vi uppgifter angående tillkomstår och ursprung. Dokumentationen är tänkt att ställas ut på biblioteket under hösten tillsammans med några av de smidesalster som är magasinerade på skolan.

En restaurering av skrotade och skadade räcken kan också bli aktuellt samt översyn av andra äldre smidesalster som finns magasinerade. Räckenas dåliga skick är en av andledningarna till att de har plockats ned och ersatts av nya standardiserade skyddsräcken. Här kan det också finnas andledning att utvärdera åtgärder, som att ersätta vissa av de standardiserade räckena med smidesräcken av högre konstnärligt och estetiskt värde. Vi vill även undersöka möjligheter för återutplacering av äldre smidesalster på lämpliga och strategiska platser inom skolans område.

Vid en hastig reflektion kan man snabbt överblicka att beståndet av nuvarande räcken och handledare är "brokig" både till uttryck, materialval och hantverksmässigt utförande och inte alls en genomtänkt medveten signal eller signatur för den konstnärliga verksamhet som bedrivs inom skolområdet idag. En mer utvidgad analys av historiska, funktionella och estetiska värden i dessa räcken kommer att göras i nästa etapps rapport, samt en behovsanalys av förändringar i riktningen mot att synliggöra och bekräfta att detta område i Dals Långed är en konstnärlig och kreativ mötesplats.

Projektets genomförande är tänkt att löpa parallellt med professor Liss Annika Söderströms KU-ansökan, "Free Applied Art", men med en mer specificerad och avgränsad frågeställning. Projektets genomförande är tänkt att löpa över 3 år uppdelat i tre etapper.

I nästa steg etapp 1 ska det göras analys av historiska, estetiska och funktionella värden. Vidare att formulera ett antal projekt i tävlingsform inom utbildningen, där lokala företag tillverkar vinnande tävlingsförslag. Vår inriktning Järn & Stål/offentlig gestaltning har en tradition av material, hantverk och objekt(räcken), där vårt uppdrag idag är att stå för konstnärlig förnyelse och samtid. Första steget är behovet av nya räcken till "Gröna Villantomten". Uppdraget kommer att genomföras i tävlingsform för studerande inom utbildningen Järn & Stål/offentlig gestaltning. Produktion av det vinnande tävlingsförslaget kommer att utföras av ett lokalt företag. Detta ger studenterna möjlighet till aktivt deltagande i processen och därmed få insikter i upphandling av projekt.

Pilotprojektets dokumentation är gjord i en PDF.presentation,(Adobe Acrobat 7 eller senare) med kartan över genomfartsleden, Stenebyvägen/Enetsvägen genom Dals Långed.

PDF-presentationens funktion och uppbyggnad:

En kartbild med stråket – Stenebyvägen/Enetsvägen.

Dokumenterade platser med befintliga räcken är markerade med en textruta på kartan. På kartan finns också nålar som är länkade till ett dokument med bild och textbeskrivning. Dokumentet öppnas genom att dubbelklicka på nålsymbolerna. På detta formulär finns data om tillkomstår, ev. tillverkare samt material, utförande och dess placering inom skolområdet och på andra platser inom stråkets sträckning. mm. I vår inventering har vi försökt samlat fakta med verkligheten överstämmande så långt det varit möjligt att få någon tillgänglig information.

PDF-presentation har på så vis en interaktiv uppbyggnad för användaren där man kan orientera sig i dokumentet och få en visuell bild av varje enskilt räckes placering och miljö. Detta tillsammans med ett dokumentationsblad med foto och textinformation i rubrikform, vilket också kommer att ligga tillgrund för rapporten av hela KU-projektet "Räcket – en del av det offentliga rummet".

Jan-Olov Hilmersson
Universitetsadjunkt
HDK Steneby,
Järn & Stål/offentlig gestaltning